

Předškolní věk

Vymezení a základní charakteristika

- Období od 3 do 6 let;
- Mezníky tělesného a sociálního vývoje (1. vzdor – 1. strukturální přeměna; vstup do MŠ – vstup do ZŠ)
- Změna tělesné konstituce – nastává období vytáhlosti (růst končetin), osifikace kostí (i zápěstí);
- Počátek výměny dentice v 6 letech
- Rozvoj motoriky, poznávacích procesů, řeči
- Sociální rozvoj – potřeba kontaktů s vrstevníky
- Hra

Vývoj motoriky

- **Hrubá motorika**
  - Automatizovaná chůze, nerovnosti, skákání, běhání
  - Koordinace pohybů, koloběžka, kolo, lyžování, plavání
- **Jemná motorika**
  - Manuální zručnost – tužka, nůžky, příbor, míčové hry
  - Kresba, malování
  - Vyhraněná lateralita (x „ambidextrie“)

Vývoj poznávacích procesů

- **Vnímání** synkretické (celistvé, neanalytické), ale zdokonaluje se diferenciací všech smyslových vjemů – rozlišení doplňkových barev, zvuků, chuťové a čichové podněty); aktivní (experimentace);
- **Paměť**: konkrétní, bezděčná, počátek slovně logické (reprodukce na základě logického sledu, souvislostí)
- **Pozornost**: počátek úmyslné pozornosti
- **Představivost**: vzpomínkové, fantazijní (pohádky, námětové hry); záměna představ a skutečnosti
- **Myšlení**: názorné, intuitivní;
  - egocentrické (hodnotí ze svého pohledu)
  - předoperační stadium – nechápe určitá pravidla a operace, zaměřuje se na jeden aspekt situace, dopouští se chyb v úsudku (korálky)
  - Rozvoj pojmové činnosti (4.-6.r.) – všeobecné rodové pojmy, někdy předčasná zobecnění
  - 2. dotazovací období („Proč?“); v 6 letech asi 6 tisíc slov
  - Změna poměru myšlení a řeči (řeč zaostává/předbíhá myšlení)

Emocionální a sociální vývoj

- Rozvoj citů – radost z činnosti, smysl pro humor, vztek a zlost méně časté;
  - Strach – z neznámého (situace, lidé) ustupuje, objevuje se strach z nereálných fantastických bytostí; 6. r. strach ze smrti, nemoci, války
  - Vyšší city:
    - Sociální – láska k rodičům, známým; potřeba kontaktů s vrstevníky; sebecit – citový vztah k sobě
    - Intelektuální – radost z poznávání, nové činnosti
    - Estetické – hudba, pohádky, výtvarné činnosti
    - Etické - chápe dobro - zlo, správné - nesprávné; pocity viny
  - Hra – prostředek socializace, poznávání, terapeutický efekt
    - Hry tematické (námětové)
    - Hry konstrukční
    - Hry pohybové (spontánní; s pravidly)
- Požadavky na opravdovost hračky; genderové rozdíly; odlišení práce a hry

Vývoj dětské kresby

- Kresba odráží úroveň psychického vývoje, vypovídá o přáních, obavách, představách; vychází z vnitřní potřeby dítěte (+ nápodoba + uposlechnutí výzvy)
- Vývojová stadia dětské kresby:
  - Črtací experimentace - 2.r., bezobsažná, nekoordinovaná, bez plánu, paže, ruka; radostný zážitek
  - Prvotního obrazu - 3.r., koordinace, čáry, klikyháky, význam, opakuje
  - Lineárního náčrtu - 4.r., podoba, hlavní znaky, cíl, téma, subjektivní
  - Realistické kresby - 5-6. r., podle fantazie i skutečnosti, detaily, plošné
  - Naturalistické kresby - po 10. r., pohyb, dimenze objemu, perspektiva...
- Kresba lidské postavy - oblíbené, ovál, kříž, hlavonožec, montovaná kresba, později integrovaná; v 5 letech nesprávné proporce, 6 let - detaily
- <http://slideplayer.cz/slide/2804512/>
- Význam a využití dětské kresby - diagnostika, důležité hodnotit i proces; kresba = prostředek komunikace, navázání kontaktu; projektivní přístup

Zvláštnosti dětské psychiky

- Soulad mezi prožíváním a chováním – jak co cítí, tak se chová, nepředstírá, vezme si a řekne co chce
- Sugestibilita – ovlivnitelný, pláč, smích, hodnocení světa i sebe
- Labilita prožívání a chování – střídání nálad, kamarádů; pozornost kolísá
- Egocentrismus – orientace na sebe, žárlivost, vyžaduje pozornost
- Negativismus – neadekvátní odmítání – jít do MŠ, jíst, spát, procházku ...
- Eidetismus – živé, jasné představy, **obtížně odlišuje od skutečnosti**, bájivost, vymýšlí si, mizí u ml. školáka
- Personifikace – zvíře či věc vnímá s lidskými vlastnostmi,
- Synkretismus – celostnost prožívání a jednání, prolínání všech ps. jevů
- Konkretismus – myšlení vázáno na konkrétní jevy (padla mi do oka)
- Prezentismus – vnímání času – žije přítomností („zítra jsem byl...“ , „někdy zemřu – asi tak za 3 dny“)
- Topismus – vnímání prostoru; pojmy město, vesnice, země – nejasné, cizí

Děkuji za pozornost

